

SDU International Journal of Educational Studies

Does The Perception of Multiculturalism and Altruism Affect the Attitude towards Syrians? A Study from the Perspective of Teacher Candidates

Özgür Salih KAYA¹

¹Recep Tayyip Erdoğan University

To cite this article:

Kaya, Ö.S. (2019). Does the perception of multiculturalism and altruism affect the attitude towards Syrians? A Study from the perspective of teacher candidates. *SDU International Journal of Educational Studies*, 6(2), 86-100. Doi: 10.33710/sduijes.612077

[Please click here to access the journal web site...](#)

SDU International Journal of Educational Studies (SDU IJES) is published biannual as an international scholarly, peer-reviewed online journal. In this journal, research articles which reflect the survey with the results and translations that can be considered as a high scientific quality, scientific observation and review articles are published. Teachers, students and scientists who conduct research to the field (e.g. articles on pure sciences or social sciences, mathematics and technology) and in relevant sections of field education (e.g. articles on science education, social science education, mathematics education and technology education) in the education faculties are target group. In this journal, the target group can benefit from qualified scientific studies are published. The publication languages are English and Turkish. Articles submitted the journal should not have been published anywhere else or submitted for publication. Authors have undertaken full responsibility of article's content and consequences. *SDU International Journal of Educational Studies* has all of the copyrights of articles submitted to be published.

Çokkültürlülük Algısı ve Diğerkâmlık Suriyelilere Yönelik Tutumu Etkiler mi? Öğretmen Adayları Gözünden Bir Çalışma

Does The Perception of Multiculturalism and Altruism Affect the Attitude towards Syrians? A Study from the Perspective of Teacher Candidates

Özgür Salih KAYA^{1*}

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Orcid ID: 0000-0001-8535-290X

Geliş Tarihi: 27/08/2019

Kabul Ediliş Tarihi: 17/10/2019

Özet

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik tutumlarının çokkültürlülük ve diğerkâmlık açısından incelenmesidir. Araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Türkiye'deki üç devlet üniversitesinde (Hacettepe Üniversitesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi ve Trabzon Üniversitesi) öğrenim gören 258 kız, 217 erkek olmak üzere toplam 375 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Suriyelilere yönelik tutum ölçeği, çokkültürlülük ölçeği ve diğerkâmlık ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde Pearson korelasyonu, bağımsız örneklem t testi, tek faktörlü varyans analizi ve çoklu regresyon testi kullanılmıştır. Suriyelilere yönelik olumsuz tutum ile diğerkâmlık arasında negatif yönde yüksek düzeyde, Suriyelilere yönelik olumsuz tutum ile çokkültürlülük tutumu arasında negatif yönde yüksek düzeyde, diğerkâmlık ile çokkültürlülük arasında ise pozitif yönde orta düzeyde ilişki saptanmıştır. Demografik değişkenlerden Suriyelilere yönelik olumsuz tutumun cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermemektedir. En az bir Suriyeli arkadaşı olan ve olmayanların Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmüştür. Yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yere göre bakıldığında büyükşehirlerde yaşayan diğer yerleşim yerlerine göre (il merkezi, ilçe merkezi, köy) Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır ve istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli göçmenler, Diğerkâmlık, Çokkültürlülük, Öğretmen adayları

Abstract

The aim of this study is to examine the attitudes of teacher candidates towards Syrian migrants in terms of multiculturalism and altruism. Research 2018-2019 academic year at university, studying in three states (Hacettepe University, Recep Tayyip Erdogan University and Trabzon University) in Turkey consists of 258 girls and 217 boys. Research data, personal information form prepared by the researcher, attitude scale towards Syrians, multicultural scale and altruism scale were used. Pearson correlation, independent sample t test, one-factor analysis of variance and multiple regression tests were used for data analysis. A negative high level relationship was found between negative attitude towards Syrians and altruism. A negative high level relationship was found between negative attitude towards Syrians and multiculturalism attitude. A mid-level positive relationship was found between altruism and multiculturalism. The negative attitudes towards Syrians do not show a statistically significant difference according to gender. Those who have at least one Syrian friend have a significantly lower negative attitude towards Syrians than those who have no friends at all. It was concluded that the negative attitudes towards the Syrians were less than the other settlements living in the metropolitan cities and a statistically significant difference was found.

Key words: Syrian migrants, Altruism, Multiculturalism, Teacher candidates

*İletişim: Özgür Salih KAYA, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, ozgurpedere15@gmail.com

GİRİŞ

İnsanoğlu binlerce yıldır açlık, savaş ve doğal afetler gibi çeşitli sebeplerle yaşadığı yeri terk etmek zorunda kalmıştır (Harari, 2016). Nedeni ne olursa olsun göç hem bireyin kendisinin hem de göç ettiği yerdeki diğer bireylerin bağlı olduğu alışkanlıkları, kültürü, sosyo-ekonomik olanakları ve yaşam tarzını etkileyen bir olgudur. Türkiye coğrafyası üç kıta arasında köprü konumunda olduğundan tarih boyunca pek çok milletin ve topluluğun uğrak noktası olmuştur. Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana Yunanistan, Balkanlar, Almanya, Irak, Bulgaristan, Bosna, Kosova ve Makedonya'dan toplam 5 milyondan fazla kişiye Türkiye kapılarını açmıştır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2015). Bu süreçte evlilikler gerçekleştirilmiş ve zamanla Türkiye çokkültürlü bir yapı haline gelmiştir. Bu çokkültürlü yapının en son ve somut göstergesi 2011 yılında Suriye'de meydana gelen savaştan sonra Türkiye'ye gelen üç milyon üzerindeki Suriyeli göçüdür. Türkiye'ye gelen üç milyonun üzerindeki göçmenin yaşadıkları en önemli problemlerden biri yeni geldikleri ülkenin kültürüne alış(ama)madır (Kaya, 2019). Bu durumun oluşmasında bireylerin geride bıraktıkları, kültürleri, alışkanlıkları olmasının yanı sıra göç eden bireylere yönelik ev sahibi halkın tutumları da yadsınamayacak düzeydedir. Suriye'deki savaştan sonra ev sahibi halkının misafirperver, ortak din, benzer kültür temaları etrafında Türklerin gelen Suriyelilere bakış açısı kabul edilebilir düzeyde ılımlı olduğu söylenebilir. Özellikle Suriyelilere yönelik yürütülen açık kapı politikasından sonra (AFAD, 2014) insanların Suriyeli göçmenlerden zamanla daha fazla rahatsız olmaya başlamasına neden olmuştur (Deniz, 2014; İşçioğlu ve Uludağ, 2019; Sarıoğlu, 2019).

Çokkültürlülük, farklı dil, din, ırk, etnik köken, cinsiyet, cinsel yönelim ayrımı yapmaksızın bireyin özgür bir ortamda yaşamını devam ettirmesini ifade eder (APA, 2002). Çokkültürlülük tutumu yüksek bir toplum içinde bulunan azınlık grubun daha az problem yaşayarak daha kolay uyum sağlaması öngörülebilmektedir (Özcan, 2018). Farklı etnik, dini ve kültürel gruplardan oluşan toplumlarda hoşgörü ve toplumsal barış için çokkültürlülük bakış açısı önemli bir yaklaşım olarak görülmektedir (Johnston, Gregory ve Smith, 1994). Son yıllarda sıklıkla sesi yükselen bir kavram olan çokkültürlülük değişik bağlamlarda (çokkültürlü toplum, çokkültürlü psikolojik danışma, çokkültürlü eğitim v.b.) ele alınmıştır. Çokkültürlü bir topluluğu Fukuyama (1990) birbirinden farklı kültürden olan bir grupla psikolojik danışma ortamına benzetir. Evrensel yaklaşım olarak ele aldığı bu yaklaşımda birbirinden farklı kültürlerin çatışması veya ayrı ayrı ele alınması değil, diğer kültürlerde görülen insanın evrensel kendini ifade ediş tarzları üzerinde durulur. Psikolojik danışma ortamında da insanın doğası ve değerlerinin evrensel yanına odaklanılır. Evrensel yaklaşımda, kültürler tek tek ele alınmaz. Şayet kültürler arası farklar vurgulanırsa grup içerisinde çatışmalar ortaya çıkabilir (Akt.Corey, 2004). Corey (2004) çokkültürlü psikolojik danışman yalnızca psikolojik danışman ile danışan arasındaki bir ilişki olmasına katkıda bulunmaz, aynı zamanda kültürler arası iletişim ve etkileşimi de arttırmak için bir yoldur (Corey, 2004). Dolayısıyla çokkültürlü psikolojik danışma üyeler arasında oluşabilecek direnci de ortadan kaldırır. Çokkültürlülük anlayışını oluşturma sürecinde sağlıklı ve etkili etkileşim ortamı sağlanabileceği gibi çatışma ve bunalım da yaşanabilmektedir. Yaşanan olumsuzlukların temel sebebi olarak çokkültürlülüğün yanlış algılandığı noktasında bir fikir birliği oluşmuştur (Rapp, 2002). Buradaki en önemli husus bireylerin çokkültürlülüğe gösterebilecekleri dirençtir. Bireyler ne kadar direnç gösterirlerse çokkültürlülük algıları da o denli zayıf olacaktır (Hage, 1998). Çokkültürlülükle ilgili toplumsal algının olumlu yönde gelişmesini sağlayacak yollar aranmasına neden olmuştur. Bunun da ancak çokkültürlü eğitim kavramının bireylere öğretilmesiyle mümkün olduğunu ifade eden Furman ve Shields (2007), toplumsal algının olumlu yönde gelişmesi için çokkültürlülüğün doğru algılanmasının önemli olduğunu belirtmiştir. Çokkültürlülüğün doğru algılanması, bu kavram hakkında bireylerin derinlemesine bilgi sahibi olmasının yeni karşılaştıkları –özellikle azınlık gruplara- farklı kültürden olan insanlara karşı yaklaşımlarını etkileyeceği düşünülmektedir. Bu ifadeyle paralel olarak Damgacı ve Aydın'ın (2013) çokkültürlü eğitimin gerekli olduğu fakat alanda uzmanlaşmış bireyler olmadığından dolayı çokkültürlü eğitim konusunda Türkiye'nin geride kaldığı ve uzmanlaşmış bireyler yetiştirilmesi için ilgili lisans programının açılması gerektiği belirtilmiştir. Senem ve Arıkan (2018) üniversite öğrencilerinin çokkültürlülük açısından toplumsal farklılıklara yönelik bakışı farklı değişkenlerle incelenmiştir. Araştırmada kadın öğrencilerin toplumsal farklılıklara yönelik görüşlerinin erkek öğrencilere göre daha açık ve daha hoşgörülü olduğu bulunmuştur. Bu da kadın

öğrencilerin çokkültürlülük algılarının daha fazla oluşuyla açıklanmıştır. Yukarıda sunulan literatür ve araştırmalar ışığında bireylerin çokkültürlülük algıları ve çokkültürlülük konusundaki bilinci diğer gruplardaki insanlara karşı tutumlarını etkilediği söylenebilir.

Bu araştırmada Suriyeli göçmenlere yönelik tutumları incelerken ele alınan diğer kavram diğerkâmlıktır. Diğerkâmlık insanlık tarihinin en başından var olan bir kavramdır. Diğerkâmlık kavramı da tıpkı çokkültürlülük kavramı gibi bireyin etrafındaki insanlarla iletişimi ve etkileşimi esnasında kendini gösteren bir durumdur. Freedman ve arkadaşları (1989), diğerkâmlığı, herhangi bir biçimde, ödüllendirme beklentisi olmaksızın bir başkasına yardım etme davranışı olarak tanımlamıştır. Bu yönüyle diğerkâmlık, çokkültürlülük kavramı ile benzer nitelik taşımaktadır. Çokkültürlülük kavramında da birey karşısındakinden bir ödül beklemez. Ayrıştıkları konu ise kişilerarası ilişkilerde yaptıkları vurgudur. Çokkültürlülük kavramı daha çok hoşgörü ile ilişkili iken, diğerkâmlık kavramı kendini adamaya vurgu yapar. Nitekim Gintis, Bowles, Boyd ve Fehr (2003) diğerkâmlığın bireyin başkaları için kendini feda etmesi olduğunu ifade etmiştir. Diğerkâmlığın çokkültürlülük ile benzeştiği bir diğer nokta ise başka insanların sorunlarına karşı duyarlı olma ve onları anlayıp kabul etme olabilir. Maslow'un insan doğasının iyi olduğu düşüncesine paralel olarak Yazgan-İnanç ve Yerlikaya (2011) kişi çevresindekilerin sıkıntılarını ve acılarına duyarlı, onlara yardım etmeye istekli olduğunu belirtirken diğerkâmlık kavramına çağrışımında bulunmuştur. Türk toplumu İslam inanisinden ve kültürel özelliklerinden dolayı hoşgörülü, yardımsever ve misafirperver bir toplum olarak bilinmektedir (Kurtaran, 2011). Suriyeli göçmenler de inanç olarak İslamiyet'i kabul ettikleri için hem benzer inanç hem de Türkiye ile tarihi köklerine bakıldığında ortak kültürel özellikler olduğu görülmektedir. Bu ortak faktörlerden dolayı da Türk toplumunun Suriyelileri kabul etmede en önemli zemini oluşturmuştur. Diğerkâmlık ve çokkültürlülük araştırmacılar tarafından bir kişilik özelliği olarak ele alındığından dolayı bireylerin davranışları ile doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir (Bierhoff ve Rohmann, 2004; Gürel, 2013; Sarıçam, 2014; Van der Zee, Van Oudenhoven, Ponterotto ve Fietzer, 2013). Yapılan araştırmalara bakıldığında Spivak ve Farran (2012) diğerkâmlığın empatik olmayla yüksek düzeyde ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Paganı ve Robustelli (2010) çokkültürlülük ile empati arasında pozitif düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur. Çokkültürlülük kavramıyla birlikte ele alınan önemli kavramlardan birisi ırkçılıktır (Mio, Barker ve Tumaming, 2012; Panayi, 2014). Costantine ve Gushue (2003) yaptıkları araştırmada okul psikolojik danışmanlarının göçmen öğrencilere yönelik çokkültürlülük algıları ile ırkçı tutumları arasında bir ilişkinin olduğu, çokkültürlülük bilincine sahip olan psikolojik danışmanların daha az ırkçı tutumlar sergiledikleri görülmüştür. Göçmenlerin karşılaştıkları en önemli problemlerden birisi ırkçılıktır (Silverman, 2002; van Dijk, 2000; Walker, 2008). Aynı şekilde diğerkâmlık da ırkçılıkla birlikte ele alınan bir kavramdır. Passini (2019) yürüttüğü bir çalışmada diğerkâmlığın ırkçılık ile ilişkili olduğunu belirtmiştir. ırkçılığı açıklayan değişkenleri inceleyen Hassen ve Legge (2016) diğerkâmlığın göç kararında etkili olduğu ve ırkçılıkla ilişkili olduğunu belirtmiştir.

Yukarıda kısaca göç kavramından, göç eden Suriyelilere yönelik tutumlarla ilişkili olabilecek çokkültürlülük ve diğerkâmlık kavramlarından ve bu kavramların birbiriyle ve ortak değişkenlerle olan ilişkiden bahsedilmiştir. Psikoloji literatüründe çok ele alınmayan diğerkâmlık kavramının bu araştırmada ele alınmasının Suriyelilere yönelik algıların incelenmesinde önemli olduğu düşünülmektedir. Diğerkâmlık literatürü incelendiğinde yeterli sayıda çalışmaya rastlanmadığından çokkültürlülük ile ilgili yapılan benzer değişkenlerle ilgili çalışmalar verilmiştir. Daha önce Suriyelilere yönelik tutumları inceleyen çok sayıda çalışma vardır (Polat ve Kaya, 2017; Sağlam ve Kanbur, 2017; Uzun ve Bütün, 2016). Fakat Suriyelilere yönelik tutumlar incelenirken hangi değişkenlerin etkili olduğuna yeterince değinilmemiştir. Bu durum göz önünde bulundurularak yapılan derinlemesine literatür araştırması ışığında bu değişkenlerin birbiri ile ilişkili olabileceği ve öğretmen adaylarının diğerkâmlık ve çokkültürlülük algılarının Suriyelilere yönelik tutumlarını etkileyeceği düşünülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik tutumların diğerkâmlık ve çokkültürlülük algısı açısından incelenmesidir. Bu açıdan düşünüldüğünde, Suriyelilere yönelik tutumların incelenmesinde alan yazında ve Türk kültüründe çok ele alınmayan çokkültürlülük ve bir kişilik özelliği olarak tanımlanabilecek diğerkâmlık kavramlarıyla ele alınmasının hem önemli olduğuna hem de Suriyelilerin göç ettikleri bölgeye uyumunu kolaylaştıracağına inanılmaktadır. Ayrıca bu araştırmanın örnekleme olarak seçilen öğretmen adayları

ilerleyen yıllarda çeşitli kurumlarda farklı kültürlere ait öğrencilerle çalışacağından öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik tutumlarının incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırma sonuçlarının Suriyelilere yönelik tutumların olumlu/olumsuz olmasında etkili olan faktörleri ortaya çıkaracağı düşünülmektedir. Dolayısıyla Suriyelilere yönelik tutumları inceleyen bu araştırmanın kapsamlı bir çalışma olduğu söylenebilir. Bu çalışmada incelenen literatür ve yukarıda sunulan bilgiler referans alınarak araştırmacı tarafından oluşturulan hipotezler aşağıda sunulmuştur.

- 1.Suriyelilere yönelik olumsuz tutum, çokkültürlülük algısı ve diğerkâmlık arasındaki ilişki istatistiksel açıdan önemli düzeydedir.
- 2.Çokkültürlülük algısı ile diğerkâmlık Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde yordamaktadır.
- 3.Suriyelilere yönelik olumsuz tutum cinsiyet, sınıf düzeyi, Suriyeli arkadaşına sahip olma, yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yer ve medyadaki olumsuz haberlerden etkilenme değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı fark göstermektedir.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin toplanması ve analizine yer verilmiştir. Araştırma öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının bazı demografik (cinsiyet, sınıf düzeyi, Suriyeli arkadaşına sahip olma, yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yer ve medyadaki olumsuz haberleri değerlendirme) değişkenlere, çokkültürlülük algısı ve diğerkâmlık düzeylerine göre inceleyen ilişkisel tarama modelinde betimsel bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin çeşitli illerinde (Ankara, Rize ve Trabzon) üniversiteye devam eden öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu detaylı ve açık bir şekilde tanımlamak için katılımcıların cinsiyet, sınıf düzeyi, Suriyeli tanıyıp tanımama, yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ve Suriyelilere yönelik medyadaki olumsuz haberlere inanıp inanmama durumlarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.Katılımcılara ilişkin demografik bilgilerin dağılımı

Değişken	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	258	54.3
	Erkek	217	45.7
	Toplam	475	100
Sınıf düzeyi	Birinci Sınıf	127	26.7
	İkinci Sınıf	111	23.4
	Üçüncü Sınıf	99	20.8
	Dördüncü Sınıf	138	29.1
	Toplam	475	100
En az bir tane Suriyeli tanıma durumu	Tanıyor	208	43.8
	Tanımıyor	267	56.2
	Toplam	475	100
Yaşanılan yer	Büyükşehir	121	25.4
	İl	129	27.2
	İlçe	123	25.9
	Köy	102	21.5
	Toplam	475	100
Suriyelilere yönelik olumsuz haberlerden etkilenme durumu	İnanıyor	201	42.3
	İnanmıyor	274	57.7
	Toplam	475	100

Tablo 1'e bakıldığında Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar yarısında Türkiye'deki üç devlet üniversitesinde öğrenim gören 258 kız, 217 erkek olmak üzere toplam 475 öğretmen adayı oluşmaktadır. Öğrencilerin 224'ü Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, 189'u Hacettepe Üniversitesi ve 62'si Trabzon Üniversitesi'nde eğitimine devam etmektedir. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik tutumlarını incelemek olduğu için katılımcıların tamamı eğitim fakültesinde eğitim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu", "Suriyelilere Yönelik Tutum Ölçeği", "Çokkültürlülük Algı Ölçeği" ve "Diğerkâmlık Ölçeği" kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu (KBF): Bu formda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, sınıf düzeyi, Suriyeli tanıdığı olup olmama durumu, yaşamının büyük çoğunluğunu geçirdiği yer ve Suriyelilerle ilgili medyadaki olumsuz haberlere inanıp inanmadığına dair bilgiler yer almaktadır.

Suriyelilere Yönelik Tutum Ölçeği (SYTÖ): Keleş ve arkadaşları tarafından geliştirilen Suriyelilere yönelik tutum ölçeği 26 maddeden oluşmakta olup 5'li Likert ölçeği üzerinden yanıtlandırılmaktadır (1 kesinlikle katılmıyorum, 5 kesinlikle katılıyorum). Pozitif tutumlar ters kodlama yapılarak toplam skor olumsuz tutum üzerinden hesaplanmıştır. Puan yükseldikçe tutum da olumsuzlaşmaktadır. Ölçek, puanlar yükseldikçe tutumun olumsuzlaştığını gösterecek bir şekilde oluşturulmuştur ve puanlar Suriyelilere yönelik olumsuz tutum (SYOT) olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin KMO değeri .97 ve ölçeğin toplam varyansı %62.4'ünü açıklamaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .95'tir. Bu araştırmada ise Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .92 bulunmuştur.

Çokkültürlülük Algı Ölçeği (ÇAÖ): Ayaz (2016) tarafından 5'li likert tipi formatında geliştirilen ölçek 25 madde ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek maddelerinin toplam varyansı açıklama oranı %43.13'tür. Ölçekteki maddelerin model uyum indek değerleri kabul edilebilir düzeydedir (GFI=.085, AGFI=.86, CFI=.97, RMSEA=.07). Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayı değeri .94'tür. Bu araştırmada hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .96'dır.

Diğerkâmlık Ölçeği (DÖ): Ölçek Ersanlı ve Doğru-Çabuker tarafından (2015) geliştirilmiştir. Ölçek 20 maddeden ve iki alt boyuttan (özveri ve bencillik) oluşmaktadır. Ölçek 5'li likert tipi formatında geliştirilmiştir. Ölçeğe katılma düzeyleri; "Hiç katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum" ve "Kesinlikle katılıyorum" şeklindedir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda model uyum indek değerleri kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur (GFI=.90, CFI=.91, RMSEA=.06). Yapılan güvenilirlik analizinde ise Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı .76 bulunmuştur. Faktörlere göre güvenilirlik değerleri ise özveri ve bencillik faktörleri için sırasıyla .87 ve .77'dir. Bu araştırmadaki toplam Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .81, özveri için .85, bencillik için .79 bulunmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Türkiye'deki üç devlet üniversitesinde eğitime devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından toplanmıştır. Verilerin toplanması için uygulanan ölçeklerin nasıl doldurulacağı veri grubuna açıklanmıştır. Veriler araştırma grubuna basılı hale getirilerek (kağıt kalem kullanılarak) uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler ölçme araçlarını 15-20 dakikada doldurmuşlardır. Araştırma verileri toplanırken katılımcıların gönüllü olmasına dikkat edilmiştir. 9 katılımcı araştırmaya katılmak istemediğini belirtmiştir. Gerekçe olarak önyargılı olduğunu Suriyelileri istemediğini belirtmiştir. Bunun dışında veriler toplanırken 2 katılımcı anketleri doldurduktan sonra Suriyeli olduğunu belirtmiştir. Bu 2 katılımcı Suriyelileri kapsayan çalışmaların olmasından dolayı memnun olduklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak bu 2 katılımcı da araştırmanın kapsamına girmediğinden dolayı araştırma dışında tutulmuştur. Veri analizi için SPSS 24.0 paket programı

kullanılmıştır. Verilerin analizinde Pearson korelasyonu, bağımsız örneklem t testi, tek faktörlü varyans analizi ve çoklu regresyon testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın amacı ve alt amaçları bağlamında öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik tutumlarının bazı demografik özellikler, çokkültürlülük ve diğerkâmlık açısından incelenmesine ilişkin bulgular ve yorumları aşağıda sırasıyla sunulmuştur. Öncelikle verilerin normal dağılıp dağılmadığının anlaşılması için toplanan verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Kline'a (2011) göre çarpıklık (skewness) katsayılarının $|3.0|$ 'ten ve basıklık (kurtosis) katsayılarının $|10.0|$ 'dan küçük olması normallik göstergesidir. Maddelerin ortalama puanları alındıktan sonra ortalama puanlar üzerinden değişkenler arasında ilişki olup olmadığını görmek için korelasyon katsayılarına bakılmıştır. Analiz sonuçları ve değişkenlere ait betimsel istatistik sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırmanın değişkenlerine ilişkin betimsel istatistikler ve pearson korelasyon değerleri

Değişkenler	1	2	3	Ort.	Ss.	Çarpıklık	Basıklık
1.SYOT	1			3.07	.80	.02	-.47
2.Çokkültürlülük algısı	-.61**	1		4.31	.57	-1.36	1.99
3.Diğerkâmlık	-.72**	.48**	1	3.71	.36	.05	0.90

** $p < .01$

Tablo 2 incelendiğinde çarpıklık katsayılarının $|3.0|$ 'ten ve basıklık katsayılarının $|10.0|$ 'dan küçük olduğu görülmektedir. Bu değerlere göre normalliğin sağlandığı kabul edilmektedir. Araştırma verileri normal dağıldığı için bundan sonraki analizlerde parametrik testler (Pearson korelasyonu, bağımsız örneklem t-testi, tek faktörlü varyans analizi ve çoklu regresyon analizi) yapılmıştır. Suriyelilere yönelik olumsuz tutum ile diğerkâmlık arasında negatif yönde yüksek düzeyde, Suriyelilere yönelik olumsuz tutum ile çokkültürlülük algısı arasında negatif yönde orta düzeyde, diğerkâmlık ile çokkültürlülük algısı arasında ise pozitif yönde orta düzeyde ilişki saptanmıştır.

Değişkenler arasındaki ilişki incelendikten sonra Suriyelilere yönelik olumlu tutumlar demografik değişkenler açısından incelenmiştir. Öncelikle Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlar cinsiyet, en az bir Suriyeli tanıma ve Suriyelilerle ilgili olumsuz haberlerden etkilenme durumu açısından incelenmiştir. Yapılan t-testi analizi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların cinsiyet, en az bir Suriyeli tanıma ve Suriyelilerle ilgili olumsuz haberlerden etkilenme durumuna dayalı farklılıklar

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ort.	Ss.	t	p
SYOT	Kadın	258	2.18	.75	2.62	.042*
	Erkek	217	3.38	1.68		
SYOT	Suriyeli tanıma durumu	N	Ort.	Ss.	t	p
	Tanıyor	208	2.02	1.06	2.88	.027*
	Tanmıyor	267	3.73	2.38		
SYOT	Suriyelilerle ilgili olumsuz haberlerden etkilenme durumu	N	Ort.	Ss.	t	p
	İnanıyor	201	3.81	2.86	3.98	.007**
	İnanmıyor	274	2.11	.78		

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 3 incelendiğinde Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermektedir ($p = .042$). Erkekler katılımcıların Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların en az bir Suriyeli tanıma durumuna göre anlamlı bir fark göstermektedir ($p = .027$). Yapılan t testi sonucuna bakıldığında en az

bir Suriyeli tanıdığı olan öğretmen adaylarının Suriyelilere karşı daha az olumsuz tutum sergiledikleri görülmektedir. Aynı şekilde Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları daha fazla olan bireylerin hiç Suriyeli tanımadığı görülmektedir. Son olarak Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların Suriyelilerle ilgili olumsuz haberlerden etkilenme durumuna göre anlamlı fark göstermektedir ($p = .007$). Yapılan t-testi sonucuna göre Suriyelilerle ilgili medyadaki olumsuz haberlerden etkilenenlerin Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlar sınıf düzeyi ve yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yer açısından incelenmiştir. Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların sınıf düzeyine ve yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yere göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark gösterip göstermediğini anlamak için tek faktörlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan varyans analizinin sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların sınıf düzeyi ve yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yere dayalı farklılıklar

Sınıf düzeyi	N	Ort.	Ss.	Gruplar	Kareler toplamı	SD	Kareler ort.	F	p	Fark
1.sınıf	127	3.72	.56	Gruplar	.878	3	.292	6.448	.00**	1>2
2.sınıf	111	2.44	.48	Gruplar arası	175.910	371	.652			1>3
3.sınıf	99	2.38	.44	Gruplar içi	176.718	374				1>4
4.sınıf	138	2.13	.49	Toplam						
** $p < .01$	Levene: .622									
Yaşamını geçirdiği yer	N	Ort.	Ss.	Gruplar	Kareler toplamı	SD	Kareler ort.	F	p	Fark
1.Köy	102	3.42	.29	Gruplar	2.611	3	.871	4.227	.00**	1>2
2.İlçe	123	2.28	.88	Gruplar arası	174.176	371	.640			1>3
3.İl	129	2.36	.76	Gruplar içi	176.787	374				1>4
4.Büyükşehir	121	2.43	.79	Toplam						
** $p < .01$	Levene: .542									

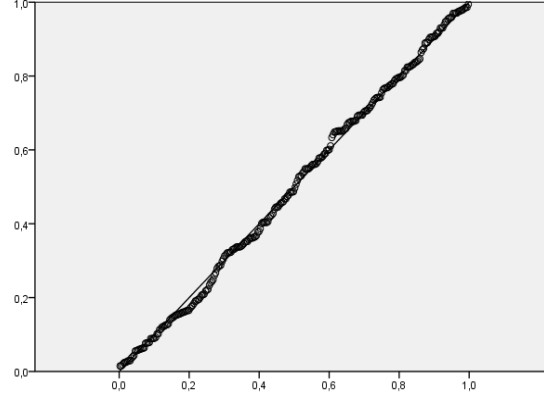
Tablo 4'e bakıldığında Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların sınıf değişkenine göre varyansların normal dağıldığı anlaşılmaktadır (Levene>.05). Bu yüzden birden fazla grup arasındaki karşılaştırmaları yaparken parametrik testlerden tek faktörlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları sınıf düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermektedir ($F = 6.448$, $p < .01$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek post hoc testlerinden Bonferroni testi yapılmıştır. Bonferroni testi, yaygın kullanılan bir çoklu karşılaştırma testi olup, "eşit örneklem sayısı" ilkesini gerektirmemektedir (Miller, 1969). Yapılan Bonferroni testi sonucunda Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının diğer kademedeki öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4'e bakıldığında, Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yere göre varyansların normal dağıldığı anlaşılmaktadır (Levene>.05). Bu yüzden birden fazla grup arasındaki karşılaştırmaları yaparken parametrik testlerden tek faktörlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yere göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermektedir ($F = 4.227$, $p < .01$). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek post hoc testlerinden Bonferroni testi yapılmıştır. Yapılan Bonferroni testi sonucunda Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların yaşamının çoğunluğunu köyde geçiren öğrencilerinin lehine istatistiksel açıdan anlamlı fark gösterdiği bulunmuştur. Yani, yaşamının çoğunluğunu köyde geçiren öğrencilerin Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının yaşamının çoğunluğunu diğer yerleşim yerlerinde (ilçe merkezi, il ve büyükşehir) geçiren öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının çokkültürlülük algısı ve diğer kâmlık değişkeni tarafından yordanıp yordanmadığını belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Öncelikle çoklu regresyon analizinin varsayımları sınanmıştır. Verilerin normallik varsayımının sınanmasına yönelik olarak histogram grafiği (Şekil 1) ve doğrusallık varsayımının incelenmesine yönelik oluşturulan saçılma diyagramı (Şekil 2) aşağıda verilmiştir.

Şekil 1. Standardize edilen SYOT puanları histogram grafiği

Şekil 2. SYOT saçılma tablosu

Şekil 1’de standardize edilen Suriyelilere yönelik olumsuz tutum puanlarının histogram grafiği görülmektedir. Şekil 1 incelendiğinde Suriyelilere yönelik olumsuz tutum puanlarının normal dağıldığı söylenebilir. Regresyon analizi için gerekli olan bir diğer varsayım verilerin doğrusallığıdır. Bunun için Suriyelilere yönelik olumsuz tutum puanlarının doğrusallığı incelenmiştir. Şekil 2’ye bakıldığında Suriyelilere yönelik olumsuz tutum puanlarının doğrusal dağıldığı anlaşılmaktadır. Regresyon analizinin diğer varsayımı veri setinde çoklu bağlantı problemi olmamasıdır. Literatürde çoklu bağlantı problemini test etme yöntemlerinden bazıları varyans artış faktörlerinin (VIF) incelenmesi ve Tolerans değerlerinin ve bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonların hesaplanmasıdır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010; Büyüköztürk, 2011). Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk’e göre VIF değerinin 10’dan büyük olması, Tolerans değerinin ise .10’dan küçük olması veri setinin çoklu bağlantı problemi taşıdığını göstermektedir. Ayrıca bağımsız değişkenler arasında yüksek düzeyde ilişkilerin ($r > 0.90$) çoklu bağlantı probleminin olduğunu ifade etmektedir. Bu araştırmada tolerans ve VIF değerlerinin uygun aralıkta olduğu görülmüştür (Tolerans $> .333$, VIF < 3). Dolayısıyla veri setinin çoklu bağlantı problemi taşımadığı söylenebilir. Bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon ilişkisi de .90’dan büyük olmadığı için çoklu bağlantı problemi taşımamaktadır ($r = .48$). Bunun yanı sıra otokorelasyon değerinin uygunluğunu test etmek amacıyla Durbin-Watson değerine bakılmıştır. Gujarati’ye (2009) göre Durbin-Watson d testi değerinin -4 ile +4 arasında olmalıdır. Bu araştırmada Durbin-Watson d testi değeri 1.786 olarak saptanmıştır ve otokorelasyon değeri kabul edilebilir aralıktadır. Bu bilgiler ışığında Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların yordayıcılarını incelemek için bir engel olmadığını söylenebilir. Dolayısıyla Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların yordayıcılarının incelenmesi için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların yordanmasına ilişkin regresyon analizi sonuçları

Değişkenler	B	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R	R ²	ΔR^2	F
Sabit	4.56		9.91	.000***	.289	.083	.081	10.28
Çokkültürlülük algısı	-.51	-.39	-6.35	.000***				
Diğerkâmlık	-.38	-.27	-4.24	.000***				
*** <i>p</i> <.001	F (2,372)=10.28, <i>p</i> <.001 R=.28, R ² =.08, Uyarlanmış R ² =.08							

Tablo 5'te görüldüğü üzere çoklu regresyon analizi sonucunun $p < .001$ düzeyinde anlamlıdır. Bağımsız değişkenlerin (çokkültürlülük algısı ve diğerkâmlık) öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarını istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Analiz sonucuna göre öğrencilerin çokkültürlülük algıları ile diğerkâmlık birlikte ele alındığında, öğrencilerin Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarına ilişkin toplam varyansın %8'ini açıklamaktadır. Regresyon modeline ilişkin değerler incelendiğinde, öğrencilerin çokkültürlülük algıları Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarını negatif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu söylenebilir ($\beta = -.39$). Benzer şekilde öğrencilerin diğerkâmlık algıları Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarını negatif yönde anlamlı bir şekilde yordamaktadır ($\beta = -.27$). Yani, öğretmen adaylarının çokkültürlülük algısı ve diğerkâmlık düzeyleri arttıkça Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının azaldığı söylenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları, çokkültürlülük algısı, diğerkâmlık ve bazı demografik (cinsiyet, Suriyeli arkadaşı olma, yaşamının çoğunluğunu geçirdiği yer ve medyadaki olumsuz haberleri değerlendirme durumu) değişkenler açısından incelenmiştir. Bu çerçevede araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıda sırasıyla sunulmuş ve literatür ışığında tartışılmıştır. Araştırmada öncelikle Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlar ile çokkültürlülük algısı ve diğerkâmlık değişkenleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Araştırmada çokkültürlülük algısı ve diğerkâmlık değişkenlerinin Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan literatür incelemesinde Suriyelilere yönelik tutumlarla çokkültürlülük veya diğerkâmlık arasındaki ilişkiyi doğrudan inceleyen araştırmalara rastlanmamıştır. Öte yandan göçmen bireylere yönelik tutumları inceleyen çalışmalar literatürde mevcuttur (Bessudnow, 2016; Brunner ve Kuhn, 2018; Constant, Kahanec ve Zimmermann, 2009; Green ve Staerklé, 2013; Hellwig ve Sinno, 2017). Türkiye'deki Suriyelilere yönelik ev sahibi halkın tutumu inceleyen çalışmalara bakıldığında, ev sahibi halk Suriyelilerin ekonomik külfet oluşturduklarını (Döner, 2016), toplumsal yapıyı olumsuz etkilediğini ve boşanma oranlarının arttığını (Kirişçi, 2014), Suriyelilerin ülke içerisinde güvenliği (Uzun, 2015) gibi sorunların ortaya çıktığı belirtilmiştir. Toytok ve Yıldırım (2019) yaptıkları çalışmada iletişim becerileri ile çokkültürlülük arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ward ve Masgoret (2008) Yeni Zelanda'da yapmış oldukları çalışmada çokkültürlülük algısı yüksek olan bireylerin göçmenleri daha kabul edici davranışlar sergiledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Palaiologou (2005) yapmış olduğu çalışmada göçmen çocukların okullarda uyum sorunu yaşadığını belirtmiştir. Göçmen çocukların yaşadıkları uyum probleminin en önemli nedeni ev sahibi akranları tarafından benimsenmemeleri olarak belirtilmiştir. Bu durum şu şekilde açıklanabilir. İlk ve ortaokul çağındaki çocukların çokkültürlülük algısı gelişmediğinden dolayı bir arada yaşama ve birlikte aynı faaliyetleri yapma olasılıkları düşmektedir.

Göçle gelen bireylerin yeni toplumda var olabilmeleri ve alışabilmeleri için ev sahibi halkın tutumunun önemi bir kez daha anlaşılmaktadır. Ergün (2018) göçmen çocuklarla yapmış olduğu çalışmada Suriyeli çocukların okula uyum konusunda sorun yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Öğrenciler akran sınıf arkadaşları tarafından Suriyeli oldukları için dışlandıklarını belirtmişlerdir. Aynı çalışmada öğretmenleri ile ilgili olarak ise öğretmenlerini çok sevdiklerini, hiç dışlanmadıklarını, Türkçeyi kendilerine iyi öğrettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan hareketle çokkültürlülük algısının yaşa bağlı bir durum olduğu söylenebilir. Çokkültürlü bir ortamda yaşayan göçmen çocukların akranları tarafından olumsuz değerlendirilirken öğretmenleri tarafından olumlu

değerlendirildikleri belirtilmiştir. Sonuç olarak çokkültürlülük algısının göçmenlere yönelik tutumu etkilediği söylenebilir. Bir başka çalışmada Kaya (2019) çokkültürlü bir ortam olan üniversitelerde eğitime devam eden Suriyeli öğrencilerle yapmış olduğu çalışmada Suriyeli öğrenciler ev sahibi halk tarafından hoşgörü ile karşılandıklarını, farklı kültürden olsalar da kendilerine saygı duyulduğunu ifade etmişlerdir. Suriyeli öğrenciler ev sahibi halkın çokkültürlülük konusunda farkındalıklarının olduğundan dolayı dışlanmadıklarını ve olumsuz tutumla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmanın bir başka sonucunda Suriyeli üniversite öğrencileri ev sahibi halkın kendilerine iyi davrandıklarını ve dışlanmadıklarını belirtmişlerdir.

Hale (2016) diğerkâm davranışlar azaldıkça ırkçılığın arttığını belirtmiştir. Hansen (2017) diğerkâmlığın göçmenlere destek faktörü olduğunu ve özgecilik ve göçmen ırkçılığı arasında ilişki olduğunu ifade etmiştir. Passini'ye (2016) göre özgecilik önyargıyı etkilemektedir. Benzer şekilde Hansen ve Legge (2016) özgeci davranışlar sergileyen bireylerin göçmenlere daha anlayışlı olduğu, onları dışlamadıklarını ve toplumun bir parçası olarak kabul ettiklerini belirtmişlerdir. Çiftçi (2018) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin Suriyelilerle birlikte yaşamak istemediklerini onları ötekileştirdiklerini ve Suriyelilere yönelik olumsuz tutum sergilediklerini ifade etmiştir. Yukarıdaki araştırmalardan da anlaşıldığı üzere diğerkâmlık, iletişim becerileri, farklılıklara saygı duyabilme, özgecilik ve çokkültürlülük algısı azınlık olan bireylere yönelik tutumları doğrudan etkilemektedir. Bu çalışmada da çokkültürlülük algısı ve diğerkâmlık Türk toplumunda azınlık bir grup olan Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın sonuçları literatür sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Araştırmada Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlar çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Bu çalışmada Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlar cinsiyete göre anlamlı fark göstermektedir. Göçmenlere yönelik tutumların cinsiyete göre fark gösterdiği çalışmalara incelenen literatürde rastlanmamıştır. Şen ve Şimşek (2019) yaptıkları çalışmada Suriyeli sığınmacılara yönelik olumsuz tutumları cinsiyete göre anlamlı fark göstermemektedir. Benzer şekilde Çimen ve Quadir (2018) de üniversite öğrencilerinin Suriyelilere yönelik tutumlarını incelediği çalışmada cinsiyete göre anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu durumun nedeni örnekleme seçilen kadın ve erkeklerin ayırt etmeksizin Suriyelilere olumlu bakış açısına sahip olması düşünülebilir. Bu çalışmada erkek öğrencilerin Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları kadın öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Erkeklerin olumsuz tutumlarının fazla olmasının en önemli nedeni Suriyelilerin vatanını savunmamaları ve erkek olarak ülkelerinde kalıp vatanlarını korumaları gerektiği fikrine sahip olmalarıdır. Bu açıdan düşünüldüğünde erkeklerin ülkelerinde kalıp vatanına sahip çıkması düşüncesi erkeğin toplumsal cinsiyet rolleriyle bağdaştırılması şeklinde düşünülebilir. Ayrıca kadınların daha duygusal olduğu bilinmekle birlikte savaş mağduru insanlara acıdıkları düşünülebilir.

Bu araştırmanın bir diğer sonucu Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların Suriyeli tanıyıp tanımama durumuna göre anlamlı fark göstermesidir. İncelenen literatürde göçmenlere yönelik tutumları incelerken göçmen tanıdığı olma değişkenini ele alan çalışmaya rastlanmamıştır. Bu konu ile ilgili Aral, Sevi ve Aydınli-Karakurak (2016) yaptıkları çalışmada mültecileri tanımamalarına rağmen önyargıların Suriyelilere yönelik olumsuz düşüncelere sahip olduklarını belirtmiştir. Ayrıca katılımcılar Suriyelilerin çoğunun bulaşıcı hastalık taşıdığına inandıklarını belirtmişlerdir. Mülteciler konusundaki bilgi sahibi olmanın ve farkındalığın artmasının Suriyelilere yönelik olumsuz tutumları azalttığı da bu çalışmanın diğer sonucudur. Bu bilgiler ışığında mültecilik konusunda bilgilendirmenin ne kadar önemli olduğu bir kez daha anlaşılmaktadır. Bu çalışmada Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların hiç Suriyeli tanımayanlarda daha fazla olmasında şüphesiz ev sahibi halkın sahip olduğu önyargıların etkisi olduğu söylenebilir.

Araştırmanın önemli sonuçlarından biriside katılımcıların Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların medyadaki olumsuz haberlere inanmalarından kaynaklanmaktadır. Bireyin çevresinden duyduklarının, sevdiği ve hayatında kendisi için önemli olan insanların görüşünün, sosyal medya, toplumun genel algısının, yazılı ve görsel yayın organları gibi faktörlerin hiç tanımamasına rağmen Suriyelilere yönelik olumsuz tutumu arttırdığı düşünülebilir. Reid ve Comas-Diaz (1990) bir kimliğe yönelik tutumun o kimlikle temas edilerek ve kişisel deneyimlerle belirlenebileceğini belirtmiştir. Bu durum

Suriyelilere yönelik olumsuz tutumun açıklanmasını doğrular niteliktedir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin %42'si Suriyelilerle ilgili medyadaki olumsuz haberlerden etkilenmektedirler. Torun ve Demirtaş'ın (2018) çalışması bu sonucu desteklemektedir. Torun ve Demirtaş'ın çalışmasında ki katılımcıların %80'inin Suriyelilerle ilgili medyada yayınlanan olumsuz haberlerden olumsuz bir şekilde etkilendiklerini belirtmişlerdir. Bir katılımcının "Medyadaki olumsuz haberler Türkiye'deki Suriyeli insanlara karşı öfkemi artırıyor" ifadesi bu araştırmanın sonucu ile örtüşür niteliktedir. Bu sonucun nedenini araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Mülteciler Derneği'nin (2019) yayınlamış olduğu "Suriyelilerle ilgili yanlış bilinen doğrular" raporu gibi çalışmaların sayısı artırılarak yerli halkın bilinçlenmesi sağlanabilir. Sivil toplum kuruluşları da halkın doğru ve net bilgiye ulaşmasında daha etkin rol alabilir.

Üniversiteler farklı sosyoekonomik düzey, farklı siyasi ve dini görüş, farklı gelenek ve göreneklere bağlı bireylerin bir arada yaşadığı çokkültürlü bir ortamdır. Üniversiteye başlamakla birlikte birey yeni çevre edinmeye başlar. Akademik gelişiminin yanı sıra birey zamanla hem entelektüel hem de sosyal açıdan kendini geliştirme şansı yakalar. Bu da yeni gruplarla iletişim kurarak gerçekleşir ve bu süreçte sahip olduğu bazı önyargıları kırabilir. Bu araştırmanın sonuçlarından birisi de Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Sınıf düzeyi arttıkça Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların da azaldığı görülmektedir. Bu sonucun ortaya çıkmasında öğrencilerin birinci sınıf düzeyinde olmaları, gelenek göreneklerinden henüz tam olarak kopmamaları ve üniversite bünyesinde Suriyeli akranları ile iletişimde olmamaları olabilir. Ayrıca öğretmen adaylarının eğitim hayatının ilerleyen yıllarında yapmış oldukları okul uygulamaları, staj v.b. uygulamaların da sınıf seviyesi yükseldikçe Suriyelilere yönelik olumsuz tutumların azalmasında etkili olabileceğini göstermektedir. Bu çalışmada elde edilen son bulgu öğretmen adaylarının yaşamlarının çoğunu geçirdiği yerin Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarında anlamlı bir farka neden olmasıdır. Araştırmada yaşamının çoğunluğunu köyde geçiren bireylerin ilçe, il ve büyükşehirde yaşayanlara göre Suriyelilere daha olumsuz tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında köyde yaşayan bireylerin diğer yerleşim yerlerinde yaşayanlara göre yabancı uyruklu insanlarla karşılaşma olasılığının daha düşük olması olabilir. Dolayısıyla bu bireylerle tanışmaları, iletişime geçmeleri, bir ilişki başlatma ve geliştirme ihtimali daha azdır. Yaşamının çoğunluğunu köyde geçiren öğrencilerin farklı bireylere yönelik tutumlarının gelişmesinde aile kalıpları, yaşadıkları yer itibarıyla dışarıya kapalı olmaları, çevre etkisi ve medyanın etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple geçmiş yaşantılarının bugünkü dinamikleri ve tutumları etkilediği düşünüldüğünde yaşamının büyük çoğunluğunu köyde geçirenlerin Suriyelilere yönelik olumsuz tutumlarının daha yüksek olması beklenen bir durumdur.

Bu araştırma yürütülürken araştırmacının karşılaştığı bazı zorluklar araştırmanın sınırlılıkları olarak ifade edilebilir. Veri toplama aşamasında katılımcıların çokkültürlülük ve diğerkâmlık kavramını anlamakta zorlandıkları anlaşılmıştır. Buna yönelik olarak katılımcılar bazı maddeleri boş bıraktıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların anlamadığı sorular araştırmacı tarafından açıklanarak katılımcılar ölçekleri doldurmaya devam etmiştir. Buna paralel olarak araştırmanın bir diğer sınırlılığı psikolojik danışma ve rehberlik alanında çokkültürlülük algısı ve diğerkâmlık kavramlarının neredeyse hiç çalışılmaması araştırma sonuçları tartışılırken oluşturulmak istenen bütünlüğü zorlaştırmıştır. Araştırmadaki ölçek maddelerinin fazla oluşu, katılımcıların dikkatinin dağılmasına neden olmakla birlikte katılımcılara ulaşmakta araştırmacıya zorluk çıkarmıştır. Veri toplama süreci uzamıştır. Katılımcıların tamamı öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Bu da araştırmanın bir sınırlılığı olarak düşünülebilir. Farklı araştırmalarda başka fakültelerdeki öğrenciler de seçilerek karşılaştırmalar yapılabilir. Ayrıca araştırmaya üç üniversiteden öğrenciler dahil edilmiştir. Suriyeli sayısının daha yoğun olduğu şehirlerdeki bireylerden veri elde etmenin de araştırma sonuçlarını farklılaştıracağı düşünülmektedir. Son olarak bundan sonraki araştırmalara birkaç öneride bulunmak gerekirse araştırma sonuçları nitel veya karma araştırmalar yapılarak zenginleştirilebilir. Bu araştırma sonuçları yorumlanırken nitel verilerin olmaması araştırmacıya verileri yorumlamada zorluk çıkarmıştır. Bu, araştırmanın hem önemli bir sınırlılığı hem de bundan sonraki çalışmalara öneri olarak sunulabilir. Çokkültürlülük ve diğerkâmlık algısının Suriyelilere yönelik tutumu etkileyip etkilemediğini anlamak için Suriyeli ve Türkleri kapsayan etkileşim grupları oluşturulabilir. Sonuç olarak Suriyelilere yönelik yapılacak çalışmaların önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD). (2014). Suriye'den Türkiye'ye nüfus hareketliliği, kardeş topraklarında misafirlik. <https://www.afad.gov.tr/tr/25296/Suriye-Raporlari>, Erişim tarihi: 20.01.2019.
- APA (2002). Guidelines on multicultural education, training, research, practice, and organizational change for psychologists. <http://www.apa.org/pi/oema/resources/policy/multicultural-guidelines.aspx>, Erişim tarihi: 10 Mart 2011
- Aral, T., Sevi, B., ve Aydınli-Karakurak, S. (2016). Mültecilere karşı tutumları açıklayan etkenler: Algılanan hastalıklara açık olma değeri ve bilgi düzeyi. *I. Sosyal Psikoloji Kongresi*, Başkent Üniversitesi
- Ayaz, M. F. (2016). Çokkültürlülük Algı Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(57), 463-471.
- Bessudnov, A. (2016). Ethnic hierarchy and public attitudes towards immigrants in Russia. *European Sociological Review*, 32(5), 567-580.
- Bierhoff, H. W., ve Rohmann, E. (2004). Altruistic personality in the context of the empathy-altruism hypothesis. *European Journal of Personality*, 18(4), 351-365.
- Brunner, B., ve Kuhn, A. (2018). Immigration, cultural distance and natives' attitudes towards immigrants: evidence from Swiss voting results. *Kyklos*, 71(1), 28-58.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (15.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Constant, A. F., Kahanec, M., ve Zimmermann, K. F. (2009). Attitudes towards immigrants, other integration barriers, and their veracity. *International Journal of Manpower*, 30(1/2), 5-14.
- Constantine, M. G., ve Gushue, G. V. (2003). School counselors' ethnic tolerance attitudes and racism attitudes as predictors of their multicultural case conceptualization of an immigrant student. *Journal of Counseling & Development*, 81(2), 185-190.
- Corey, G.(2004). *Theory and practice of group counseling* (6.baskı). Belmont: Thomson Learning
- Çiftçi, H. (2018). Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik tutum, algı ve empatik eğilimlerinin analizi. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 7(3), 2232-2256.
- Çimen, L. K., ve Quadir, S. E. (2018). Üniversite öğrencilerinin Suriyeli sığınmacılarla ilgili tutumlarının sivil katılımları bağlamında incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 1251-1273.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Damgacı, F., ve Aydın, H.(2013). Akademisyenlerin Çokkültürlü Eğitime İlişkin Tutumları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Deniz, T. (2014). Uluslararası göç sorunu perspektifinde Türkiye. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 181(181), 175-204.
- Döner, H. (2016). *Suriyeli göçmenlerle yaşanan sorunlar üzerine sosyolojik bir araştırma: Hatay ili örneği*. (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ
- Ergün, Ö. R. (2018). *Geçici koruma statüsündeki Suriyeli çocukların eğitim sürecindeki toplumsal uyum sorunları: Burdur örneği*. (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ersanlı, K., ve Doğru-Çabuker, N. (2015). Diğerkâmlık Ölçeği'nin psikometrik özellikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52), 43-53.
- Freedman, J. L., Sears, D. O., ve Carlsmith, J. M. (1989). *Sosyal Psikoloji*. (A. Dönmez, Çev.) İstanbul: Ara Yayıncılık.
- Gintis, H., Bowles, S., Boyd, R., ve Fehr, E. (2003). Explaining altruistic behaviours in humans. *Evolution and Human Behaviour* (24), 153-172.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM). (2015). İstatistiki veriler. http://www.goc.gov.tr/icerik6/turkiyenin-duzensiz-gocle-mucadelesi_409_422_424_icerik, Erişim tarihi: 04.02.2019.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM). (2018). İstatistiki veriler. http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, Erişim tarihi: 23.01.2019.
- Green, E.G.T., ve Staerklé, C. (2013). *Migration and multiculturalism*. In L. Huddy, D.O. Sears, & J.S. Levy (Eds.), *Oxford Handbook of Political Psychology* (2nd ed., pp. 852-889). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Gujarati, D. N. (2009). *Basic econometrics*. Tata McGraw-Hill Education.
- Gürel, D. (2013). *İlköğretim öğretmenlerinin çok kültürlü eğitim tutumları ile çok kültürlü kişilik özelliklerinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Hale, L. A. (2016). Less altruism, more racism: The relationship between positive deviance and racial bias. *Race, Gender & Class*, 23(3-4), 186-204.
- Hansen, O. P. M. (2017). Quantifying Determinants of Immigration Preferences. *University of St. Gallen Discussion Paper*, (2017-10).
- Hansen, O. P., ve Legge, S. (2016). Drawbridges down: altruism and immigration preferences.

- Harari, Y. N. (2016). *Homo Deus: A brief history of tomorrow*. Random House.
- Hellwig, T., ve Sinno, A. (2017). Different groups, different threats: public attitudes towards immigrants. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 43(3), 339-358.
- İşçi, D., ve Uludağ, E. (2019). Sosyal medyada Suriyeliler algısı: Youtube sokak röportajları üzerine bir inceleme. *Uludağ Uluslararası Çalışmalar Dergisi*, 3(1), 1-24.
- Johnston, R. J., Gregory, D., ve Smith, D. M. (1994). *The dictionary of human geography* (3rd ed.). Oxford, UK; Cambridge, Mass., USA: Blackwell Reference
- Keleş, S. C., Aral, T., Yildirim, M., Kurtoglu, E. ve Sunata, U. (2016). Attitudes of Turkish youth toward Syrian refugees in respect to youths' gender, income, education, and city: A scale development study. In D. Eroğlu, J. H. Cohen & I. Sirkeci, (Eds), *Turkish migration* (pp.173-181). London: TPL
- Kirişçi, K. (2014). Misafirliğin ötesine geçerken: Türkiye'nin Suriyeli mülteciler snavı. (Çev: Sema Karaca Brookings). Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu & Brookings Enstitüsü.
- Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). New York: The Guilford Press.
- Miller, R. G. (1969). *Simultaneous statistical inference*. New York: McGraw-Hill.
- Mio, J. S., Barker, L. A., ve Tumabling, J. S. (2012). *Multicultural psychology: Understanding our diverse communities*. Oxford University Press.
- Mülteciler Derneği. (2019). Suriyelilerle ilgili doğru bilinen yanlışlar. <https://multeciler.org.tr/suriyeli-multecilerle-ilgili-dogru-bilinen-yanlislar/> Erişim Tarihi: 12.08.2019
- Özcan, A. S. (2018). Çokkültürlülük bağlamında Türkiye'nin Suriyeli öğrencilere yönelik eğitim politikası. *Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 17-28.
- Pagani, C., ve Robustelli, F. (2010). Young people, multiculturalism, and educational interventions for the development of empathy. *International Social Science Journal*, 61(200- 201), 247-261.
- Palaiologou, N. (2005). School adjustment difficulties of immigrant children in Greece. *International Conference Diversity in Education in an International Context*. Verona.
- Panayi, P. (2014). *An immigration history of Britain: multicultural racism since 1800*. Routledge.
- Passini, S. (2016). Concern for close or distant others: The distinction between moral identity and moral inclusion. *Journal of Moral Education*, 45(1), 74-86.
- Passini, S. (2019). The indifference that makes a difference: Why unconcern for minorities disguises prejudicial attitudes. *Journal of Moral Education*, 48(2), 263-274.
- Polat, F. Ç., ve Kaya, E. (2017). Bir Ötekileştirme Pratiği: Türkiye'de Yaşayan Suriyelilere Yönelik Tutumlar. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 38-48.
- Reid, P. T., ve Comas-Diaz, L. (1990). Gender and ethnicity: Perspectives on dual status. *Sex roles*, 22(7-8), 397-408.
- Sağlam, H. İ., ve Kanbur, N. İ. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323.
- Sarıçam, H. (2014). Öğretmen adaylarının çokkültürlü kişilik düzeyleri ile çokkültürlü eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi. *Öğretmen Yetiştirme Politika ve Sorunları Uluslararası Sempozyumu*. 114-116
- Sarioğlu, G. (2019). İstanbul Esenyurt'taki Suriyelilere ilişkin medya analizi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(1), 192-211
- Silverman, M. (2002). *Deconstructing the nation: Immigration, racism and citizenship in modern France*. Routledge.
- Spivak, A. L. ve Farran, D. C. (2012). First-grade teacher behaviors and children's prosocial actions in classrooms. *Early Education & Development*, 23, 623-639.
- Şahin, M. H., ve Kılınç, E. (2016). Eğitim fakültesi öğrencilerinin çok kültürlü kişilik düzeylerinin belirlenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (JRET)*, 5(1), 126-136.
- Torun, F., ve Demirtaş, Ç. (2018). Medyada yer alan haberlerin öğretmen adaylarının Suriyelilere yönelik algılarına etkisinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(4), 1211-1226.
- Toytok, E. H., ve Yıldırım (2019). Öğretmenlerin çok kültürlü kişilik özellikleri ve informel iletişim. *Ekev Akademi Dergisi*. 23(77), 105-120.
- Uzun, A. (2015). Günümüzün sosyal ve ekonomik sorunu olan Suriyelilerin mülteci ve ekonomi hukuku bakımından değerlendirilmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, (1), 107-120.
- Uzun, E. M., ve Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1)
- Van der Zee K., Van Oudenhoven, J. P., Ponterotto, J. G., ve Fietzer, A. W. (2013). Multicultural Personality Questionnaire: Development of a short form. *Journal of Personality Assessment*, 95(1), 118-24
- Van Dijk, T. A. (2000). Ideologies, racism, discourse: Debates on immigration and ethnic issues. *Comparative Perspectives on Racism*, 91-116.

- Walker, B. (2008). *The history of immigration and racism in Canada: Essential readings*. Canadian Scholars' Press.
- Ward, C., ve Masgoret, A. M. (2008). Attitudes toward immigrants, immigration, and multiculturalism in New Zealand: A social psychological analysis. *International Migration Review*, 42(1), 227-248.
- Yazgan İnanç, B., & Yerlikaya, E. E. (2011). *Kişilik Kuramları* (5. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Does The Perception of Multiculturalism and Altruism Affect the Attitude towards Syrians? A Study from the Perspective of Teacher Candidates

Özgür Salih Kaya^{1†}

¹Recep Tayyip Erdoğan University

Extended Abstract

Introduction: After the war in Syria in 2011, millions of Syrians were forced to emigrate. They have gone to the locals interact with the Syrians coming to Turkey. In addition, the attitudes of indigenous people towards immigrant individuals vary according to individual characteristics. It can be said that individuals who have developed a perception of multiculturalism have positive attitudes towards those who are not themselves. Individuals with a sense of multiculturalism also help others without waiting for interest. In this research, the other concept that is considered when examining the attitudes towards Syrian immigrants is altruism. The altruism is a concept that has existed from the very beginning of human history. The concept of altruism, like the concept of multiculturalism, is a situation that manifests itself during the communication and interaction of the individual with the people around him. The aim of this study is to examine the attitudes of university students towards Syrian migrants in terms of multiculturalism and altruism. For this purpose, the following hypotheses are written. The relationship between negative attitudes towards Syrians and the perception of multiculturalism is statistically significant. The relationship between negative attitude towards Syrians and altruism is statistically significant. The relationship between the perception of multiculturalism and altruism is statistically significant. Perception of multiculturalism and altruism predict negative attitudes towards Syrians at a statistically significant level. The negative attitude towards Syrians shows statistically significant difference according to gender. The negative attitude towards Syrians shows statistically significant difference according to class level. The negative attitude towards Syrians shows statistically significant difference according to the status of being a Syrian friend. The negative attitude towards Syrians shows statistically significant difference according to the place where they spend most of their life. The negative attitude towards Syrians shows a statistically significant difference according to the situation of evaluating the negative news in the media.

Method: Research 2018-2019 academic year at university, studying in three states in Turkey consists of 258 girls and 217 boys. Research data, personal information form prepared by the researcher, attitude scale towards Syrians, multicultural scale and altruism scale were used. Research data were collected by the researcher. The students completed the measurement tools in 15-20 minutes. While collecting the research data, attention was paid to volunteer participants. 9 participants stated that they did not want to participate in the study. He stated that he did not want the Syrians to be prejudiced. In addition, 2 participants stated that they were Syrian after completing the questionnaires. These two participants stated that they are pleased that there are studies covering Syrians. As a result, these two participants were excluded from the study because they were not included in the study. SPSS 24.0 software was used for data analysis. Pearson correlation, independent sample t test, one-factor analysis of variance and multiple regression tests were used for data analysis.

Result: A negative high level relationship was found between negative attitude towards Syrians and altruism. A negative high level relationship was found between negative attitude towards Syrians and multiculturalism attitude. The negative attitudes towards Syrians show a statistically significant difference according to gender. The negative attitudes towards Syrians show a statistically significant difference according to class level. Those who have at least one Syrian friend have a significantly lower negative attitude towards Syrians than those who have no friends at all. The negative attitudes towards the Syrians were less than the other settlements living in the metropolitan cities and a statistically significant difference was found. The participants were found to have difficulty in understanding the concept of multiculturalism and altruism. To this end, the participants stated that they left some items blank. Excess scale items in the research caused the participants to be distracted. Excess scale questions made it difficult for the researcher to reach out to the participants. Research results can be enriched by qualitative or mixed research. The lack of qualitative data made it difficult for the researcher to interpret the results. This can be presented both as an important limitation of the research and as a suggestion for future studies. Interaction groups involving Syrians and Turks can be established to understand whether multiculturalism and other-perception of perception affect the attitude towards Syrians. In conclusion, it is considered that the studies to be carried out for the Syrian migrants are important.

Key words: Syrian migrants, Altruism, Multiculturalism, University students

[†]Özgür Salih KAYA, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, ozgurpedere15@gmail.com